

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Kiadványi ára:
Egész évre 4 korona.

Szerkesztő: **JESZENSZKY PÁL,**
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédintézeteknek 2 frt 50 kr.

Lapunk tisztelt olvasóihoz.

A „Gazdatisztek Lapja“, mint a Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületének hivatalos közlönye, 7 év óta a „Köztelek“ mellékleteként jelent meg és szolgálta a gazdatisztek érdekeit. Mint a „Köztelek“ melléklete, lapunk csak szorosan gazdatiszti kérdésekkel foglalkozhatott, mert hiszen bajos lett volna az anyalap kötelekében, annak szakrovatába vágó kérdéseket e lapok hasábjain tárgyalnunk. Ennek következménye volt, hogy lapunk a gazdatiszti kérdéseket jóformán kimerítette és maga a lap is nagyon egyhangúvá vált, miért is az egyesület igazgató-választmányának megbízásából január 1-től a „Köztelek“-től függetlenül, új és terjedelmesebb formában bocsátjuk közre e lapot, mely nem tisztán gazdatiszti szakkérdésekkel foglalkozni, hanem felöleli mindazon mezőgazdasági termelési és adminisztratív kérdéseket is, amelyek a gazdatisztek különösen érdeklik és amelyeket különlegesen a gazdatiszti kezelés szempontjából kívánunk fejtegetni.

A lap viszonya a Magyar Gazdatisztek Orsz. Egyesületéhez ezáltal miben sem változik és továbbra is az egyesület hivatalos lapja marad. Csak éppen kibővítjük tárgyalásainak keretét és mi tisztelettel kérjük lapunk eddigi munkatársait, hogy lapunk lelkes támogatásával annak szellemi nivóját fokozni és ezzel a gazdatiszti kar ügyének méltó képviselését lehetővé tenni sziveskedjenek. Kérjük egyúttal lapunk tisztelt olvasóinak és általában a gazdatiszti kar szives jóindulatát és támogatását az irányban, hogy lapunk a gazdatiszti kar érdekében eredményes működést fejlessen ki.

A „Gazdatisztek Lapja“ ezentul is havonként egyszer: minden hónap 15-én fog megjelenni.

Kérelem.

Azon tisztelt tagjainkat, kik tagdíjakkal még hátralékban vannak, felkérjük, hogy azokat mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Az ügyvezetőség.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1904. évre tagdíjait november 19-től decz. 16-ig beküldötték: 10 koronát: Ajtay Bálint, Göttmann Károly, Krajzell Ottó, Láng Károly, Otrók István, Takáts Károly.

5 koronát beküldötték: Kapinya Antal, Rosenfeld Károly, Telek István.

Hátralékot fizetett: Krajzell Ottó 40 koronát. 1905-re 10 koronát beküldötték: Arany Zoltán, Gémesi Károly, Pálffy Dezső és 5 koronát Kováts György Béla és Szánthó Sándor.

Egyesületi élet.

Egyesületünk igazgató-választmánya folyó évi december hó 14-én tartotta meg rendes havi ülését. Bujanovics Sándor elnök, valamint Nick Ede és Máday Izidor alelnökök a megjelölésben akadályozva lévén, az ülésen Kodolányi Antal kir. tanácsos elnökölt; jelen voltak: Greszler Vilmos, Gémesi Károly, Land-sz József, Szilassy Zoltán, Takáts Emil választmányi tagok, Balogh Henrik és Jeszenszky Pál ügyvezető, mint előadó.

Távollétüket kimentették: Demoszlai József, Fromm Antal és Ghimesy László választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére Greszler Vilmos és Szilassy Zoltán választmányi tagokat kéri fel.

Ügyvezető előterjeszti az új tagokul jelentkezettek névsorát, akiket a választmány a tagok sorába felvett. Ezek a következők: Pálffy Dezső urad. intéző, Bozsik Károly urad. számvéveő, Szécsi Gyula gt. és Hajdu Béla dr. ügyvéd. Széll Ferencz rendes tag elhunytát a választmány részvétellel veszi tudomásul.

Az egyesület bevétele nov. 30-ig 27,458 kor. 50 fillér, ezzel szemben a kiadások ugyanazon időpontig 24,428 kor. 12 fillért tettek. A maradvány 3030 korona 38 fillér.

Az egyesület értékpapíralománya újabban 8000 korona névértékű 4%-os záloglevéllel gyarapodott s ez idő szerint 75,000 korona névértékű értékpapír van birtokában.

Ügyvezető előterjeszti, hogy az internátus létesítése tárgyában az összes előmunkálatok be vannak fejezve s mihelyt a belügyminiszteriumtól a már kérelmezett gyűjtési engedély leérkezik, ami remélhetőleg a jövő hó elején meg fog történni, a már teljesen elkészített felhívások és gyűjtő-ívek az érdekelt köröknek azonnal szét fognak küldetni. Több folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

Ezután a nyugdíjintézet tartotta meg rendes havi ülését Kodolányi Antal elnöke alatt. Jeszenszky Pál ügyvezető igazgató betérjesztett jelentéséből kitűnik, hogy a nyugdíjintézetnek ez idő szerint 175 tagja van, kik összesen 235,300 korona nyugdíjat biztosítottak.

Az intézet vagyona a nov. hó végével

készült nyersmérték szerint összesen 490,895 K. 72 fillérre rug. Az értékpapíralomány a nov. hóban vásárolt 13,500 K. értékű záloglevéllel együtt 475,400 K. értékű a Magyar Országos Közp. Takarékpénztár 4¹/₂-es 4¹/₂-os zálogleveleiből áll. A további jelentés szerint egy tagnak, ki biztosításának 10 évi fennállása előtt rokkantlá lett, kiutalványoztatott az általa befizetett 1179 K. 90 fill. Ügyvezető jelenti továbbá, hogy a gazdasági egyesületek titkárainak december hó 8-án megtartott országos értekezletén elvben elhatározott, hogy a titkárok intézetünkkel fogják nyugdíjukat biztosítani és felhatalmazást kért az igazgatóságtól az előkészítő munkálatok megtételére, amit az igazgatóság készséggel megadott. Több folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

Visszapillantás az 1904. esztendőre.

Közeledik a Karácsony és az Újév, és ezzel ismét a mulandóság tengerébe merül egy esztendő. Az 1904-ik esztendő, amelyet inséges voltánál fogva nem sok okunk van siratni, de a mely mégis a gazdatisztek társadalmi életében elég mozgalmas és részben elég eredményes is volt. Ez eredmények kiküzdésében egyesület derekasan kivette a maga részét. Illő dolog tehát, hogy azokról az év végén megemlékezzünk és az év történetét, röviden áttekinthető krónikába foglaljuk össze.

Lapunk, mint a gazdatiszti egyesület orgánuma, számos igen hasznos eszmét vetett az év folyamán fölszínre, amelyek ha nem is vetettek szélesebb hullámokat, az jórészt csak a gazdatiszti közönség mult, amely ha elolvassa is a fölvetett ideákat, ha talán gondolkozik is azok fölött, de tapasztalataival az eszmecsere fejlesztéséhez hozzájárulni, azokat írásban közzétenni, nem igen szeret. Ebbe már bele kell nyugodnunk és ennek következményeit lapunk más helyén tárgyaljuk. Most csak fölemlítjük ama nagyobb jelentőségű kérdéseket, amelyekben lapunk a gazdatiszti követelményt előkészíteni kívánta: ezek az okleveles és nem-okleveles gazdatisztek viszonyának ismertetése, a nem-okleveles képesítő vizsgálata, a kötelező nyugdíjazás, a szolgálati rendszer szabályozása, a gazdatiszti szakoktatás és végül egy internátus felállítása a gazdatisztek fiai részére.

Az okleveles és nem-okleveles gazdatisztek közti áldatlan vita az idén is tovább folyt, habár nem is a régi vehemenciával. Miután pedig a nem-okleveles gazdatisztek egyesülete megalakult, végleg visszaléptünk a vitaközös mezejéről. Főlőslegesen, sőt az erőszétforgácsolás következtében károsnak tartottuk a gazdatiszti kar pártokra szakadását, de mert a való tényállást egész világosan kifejtettük és

Nem okleveles gazdatisztek

gyakorlati vizsgájához ajánlott **összes segéd-könyvek** megszerezhetők a „Patria“ részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. VAVAVAVA

azzal a higgadtabb elemeket meggyőztük állásfoglalásunk helyességéről, főlegesennek tartottuk a féktelen izgatással amúgy is felzaklatott szenvedélyeket meddő polemiaival még jobban felkorbácsolni. Végre is boldoguljon mindenki a maga hite szerint, és még mindig jobb, ha a gazdatiszt egy rivális testülethez csatlakozik, mintha egyáltalában nem társul érdekeinek megvédelmzésére. Az a nem tudom hány száz tag, aki megalkotta az új gazdatiszti egyesületet és abba belépett, föltétlenül gyarapította az érdekeik megvalósítására szövetségzők számát és így mégis csak lendületet adott az ezirányban megindított akciónak. A kialakulás hevében ellentünk irányult kiméletlen és igazságtalan támadásokat teljes higgadsággal mellőztük s éppoly kevésbé vettünk róluk tudomást, amint hogy a jövőben sem kívánunk azokra reagálni. Természetesen addig, míg e támadások át nem lépik a büntetőtörvény rendelkezési körének határait. No de ettől azt hisszük, hogy az ellentáborban is óvakodni fognak.

Mellőzve tehát a haszontalan és meddő polemizálást, erélyes munkát fejtettünk ki az okleveles és nem-okleveles gazdatisztek közötti vizsálykodás kiegyenlítésére. Ennek gyakorlatilag egyedül keresztülvihető módjával a nem-oklevelesek képesítő vizsálykodásának szervezése kínálkozott, mert a nem-oklevelesek egy részének túlzott aggályai miatt törölni az 1900. évi XXVII. t.-cz. idevonatkozó intézkedéseit, megokolhatatlan képtelenség lett volna. Ez irányban tehát egyesületünk már az előző 1903. évben hozott határozatához képest ismételt lépéseket tett a földmivelésügyi miniszteriumban, e lapok hasábjain pedig több ízben kifejtettük azon irányelveket, amelyek figyelembevételével e képesítő vizsálykodásokat szervezendőnek véltük. Hosszas tárgyalások után Tallián földmivelésügyi miniszter teljesítette kérelmünket, amennyiben elrendelte a gyakorlati képesítő vizsálykodások megtartását. Az eredmény, hogy már a mostani télen megtartandó vizsálykodásra 400-nál több gazdatiszt jelentkezett és reméljük, hogy ezek túlnyomótöbbsége, sikeres vizsálykodásán megszerzendő a képesítést. És ezzel megszűnt az oka további vizsálykodásra, mert a jövőre megismétlendő vizsálykodásokon mindegyik intelligens gazdatiszt megszerezheti magának ama képesítő bizonyítványt, amely az eddig az okleveleseknek fenntartott legfontosabb kedvezmények élvezetére jogosítja. Aki pedig most sem szerzi meg a képesítést, annak csakugyan mi jogczime sem lehet e kedvezmények használatára.

A képesítő vizsálykodások tárgyalása folyamán rámutattunk a vizsályrendelet ama homályos intézkedésére, mely kétségben hagy az iránt, hogy a gyakorlati vizsály képesített gazdatiszt, előléptethető-e az okleveleseket megillető címeken? Mi természetesen amellet foglaltunk állást, hogy a képesített gazdatiszt az összes címeket is használhassa és egyesületünk még idejében kérelmezte a földmivelésügyi minisztertől e méltányos kívánság teljesítését. Reméljük, hogy nem sikertelenül.

Miután a gyakorlati gazdatiszti vizsály engedélyezésével lecsillapodtak a felkavart szenvedélyek, ismét a gazdatisztek érdekeinek erélyes továbbfejlesztése és érvényesítése fordíthatott munkásságunkat. Kívánatosnak jeleztük az uraság és a gazdatiszt közötti jogviszony további fejlesztését. Mert sohasem szabad föladnunk ama jogos kívánságunkat, hogy a gazdatiszti cím használata csak okleveles gazdáknak bizosítható. Persze a hozandó törvény életbe lépésekor már alkalmazásban lévő nem-okleveles gazdatisztek jogainak biztosításával. Ezzel kapcsolatban kifejtettük a gazdatiszti szakoktatás reformálása iránti nézetünket és nem a mi hibánk, ha e téren sem fejlődött ki a kérdés nagy jelentőségének megfelelő tüzetes eszmecsere.

Kifejtettük továbbá a gazdatiszti nyugdíjazás érdekében teendő intézkedések továbbfejlesztésének szükséges voltát. Az egyesületünkkel kapcsolatos nyugdíjintézet ugyan tagjainak

a legelőnyösebb, legkönnyebb és legváltozatosabb formában teszi lehetővé az életjáradék, végkielégítés és özvegyi nyugdíj biztosítását. Mindazáltal a gazdatisztek között nagyon nehezen bír elterjedni az önbiztosítás, állásának és családi körülményeinek sajátosság természeténél fogva. A gazdatisztek jövője csak a kötelező nyugdíjbiztosítással óvható meg a soraszeseély csapásaitól és itt nagyon is világosan meghatároztuk a nyugdíj szabályozásában elfoglalt álláspontunkat. Csak hogy persze a kötelező nyugdíjbiztosítás csak úgy vihető keresztül, ha maguk a gazdatisztek lelkes és kitartó agitációt fejtenek ki annak megvalósítására. Az eszme erélyes keresztülvitele a jövő legsürgősebb feladata, mert míg a gazdatiszt nyugdíja biztosítva nincs, sorsa rosszabb és bizonytalanabb a legutolsó zsellérénel.

Végül erőteljes akció indítottunk a gazdatisztek fiai részére egy Budapesten felállítandó internátus érdekében, amely eszme már különben egyesületünk régi programja volt és most csak fölrüssítettük. Ez eszme általánosan meleg fogadtatásra talált, mert hiszen az már minden gazdatisztnak vitális érdeke, hogy gyerekeit megbízható felügyelet alatt és aránylag jutányos költségen neveltesse föl. De bár ismételtük, ez eszme általános érdeklődést keltett, ne adj Isten, hogy ahhoz a szaklapok hasábjain csak egy érdekelt fél is hozzá szólott volna. Ilyen a magyar gazdatiszt virtusa. Várja, hogy a sült galamb a szájába röpködjön. Hanem azért mi a dolgot előkészítettük, s ha Isten is megsegít, nyelbe is üjtük. Működésünk eredményéről majd jövőre számolunk be. Addig is boldog ünneplést kívánunk!

Téli munka.

A gazda életében a nyár a sürgős tevékenység, a tél a pihenés ideje. Vagy legalább is annak tartják. Holott nem egészen így van. Igaz, hogy a csak fizikai munkát kifejtő gazd. eselődés és munkások nagy része télen át könnyebb munkát végez, ehhez képest pihen és a legtöbb esetben koplal is. De a tehenes, juhász és egyéb állatgondozó ilyenkor végzi a legerheesebb munkát, nem is szólva a téli-üzemű mezőgazdasági gyári munkásról. Maga az intelligens gazda és főleg a gazdatiszt télen csak úgy megtalálja a kimerítő foglalkozást, mint nyáron, csak hogy míg nyáron a testi fáradságra, télen inkább a szellemi munkára esik a fősúly.

A nyarat a gazdaságban a termelés időszakának szoktuk tartani. A növénytermesztés szempontjából föltétlenül az is, de a tél viszont a gazdasági termények felhasználásának, értékesítésének és a legnagyobb mérvű állati termelésnek az időszaka. Marhát közönségesen télen át hizlalunk, a teheneket egész éven át fejjük, de a rendszeres tehenészetben közönségesen a téli tejtermelés fokozására törekszünk és ehhez képest a teheneket is az őszi és téli időszakban borjazzatjuk; a nagyobb szabású juhászok és sertésenyészetekben szintén a téli elletés szokásos és előnyös, az összes növendék és haszonmarhánál pedig a téli tartás minősége a legfőbb tényező, mert attól függ elsősorban a tenyésztés, a fejlődés és a termelés sikere.

Az állattenyésztésben tehát a tél, illetőleg a teletetés határozottan nagyobb jelentőségű a nyaralattal. Fokozza a tél jelentőségét azon körülmény, hogy ez egyúttal az értékesítés, a mérlegkészítés és ezek alapján a jövőbeli költségvetési és gazdálkodási előirányzat megállapításának az időszaka. Mivel pedig már magában véve az állattenyésztés is jóval magasabb rangú és rendű tudomány a szántóvető mezőgazdálkodásnál, az értékesítés és üzemberekezés pedig jelentőségében meghaladja mind a kettőt, világos dolog, hogy a tél az intelligens gazda életében az igazán magasabb rendű szellemi munka időszaka, amely jelen-

tőségében eléri és meghaladja a vezető nyári munkálkodásának a jelentőségét.

Különösen nagy jelentőségű a téli munka a gazdatisztek életében, mert rendszerint nagy kiterjedésű birtokokat kezelnek és ezzel nyáron át annyira elfoglalják, hogy az elmúlt évi üzemi eredmények, a munka és költségeloirányzatok megállapítására csak télen van idejük. A belterjes állattenyésztést folytató gazdaságokban ugyan a rövid téli napokon is gazdaságában van elfoglalva a gazdatiszt, de ott vannak a hosszú téli esték, amelyek unalmát a számvetések készítése, az eredmény mérlegelése és ezek alapján a jövőbeli gazdálkodási előirányzattal igen hasznosan és élvezetesen oszlathatja el. Mindenesetre hasznosabban és egy művelt gazdára élvezetesebben, mint az alsós, vagy tarokkzasközbeni kvaterkázással. Amiből látjuk, hogy annak is meg van a maga ideje vasárnap délutánunkint; de már hétköznapon a gazdatisztnak a gazdaságban és az iróasztal mellett a helye. Ennyit tőle urasága bizvást megkívánhat.

Ha a téli szellemi munkálkodások folyamát tekintjük, azok természetesen sorrendje a következő: az őszi vetések bevégezése után takarmányeltározás és előirányzás; évi zárlatkészítés és általános jövedelmi mérlegkészítés; az összjövedelem alapján a részletes mérleg összeállítása, az egyes mezőgazdasági üzemi ágazatok eredményeinek föltüntetésével. Tanulmányozása a részletes eredményeket befolyásoló körülményeknek, a mutatkozó hibák megállapítása és kiküszöbölése és a legkedvezőbb eredménnyel kecsegtető üzemágak továbbfejlesztése. Mindezek alapján végül a jövő évi gazdálkodási és költségeloirányzat megállapítása. Ezekben nyilvánul a téli szellemi munkásság összes eredménye. Foglalkozunk e tennivalókkal külön-külön, habár itt csak vázlatosan is.

1. Takarmányeltározás, előirányzat és nyilvántartás.

A tulajdonképpeni teletetés hazánk termékenyebb vidékein rendszerint november 1-től 15-ig kezdődik. A gazdának tehát októberben el kell készítenie téli takarmányozási előirányzatát. Igaz, hogy október elején a késői takarmányok és különösen a répa és tengeri még nem mind hordatott be és így a teljes készlet még nem leltározható. Am a tapasztalt gazdatiszt október derekán már elég biztosan tájékozódhatik a várható termésről és ehhez képest a termést elég pontosan megállapíthatja egy ideiglenes és előzetes felvételben.

A mondjuk 15-én felvett termésből levonásba hozza az október végéig föltakarmányozandó mennyiségeket és a maradék képezi a november 1-re teletetésre maradó készletet.

A szükséglet megállapítása persze a jószágállomány létszáma szerint történik, és itt a takarmány- és abrakfélék helyes beosztása, a vásárlandó póttakarmányfélések mennyiségének megállapítása és a legjutányosabb áru kiválasztása bizonyára erős próbára teszik a gazdatiszt szaktudását.

A takarmány elszámolásánál némelyek naponta, mások hetenkint bejegyzik a naplóba, vagy legalább is bejegyeztetik a magtárossal a kiszolgáltattott abrak- és takarmány-mennyiséget. Mindakettő teljesen fölösleges munkaszaporítás, mely azonkívül a napló áttekintését is megnehezíti. Legegyszerűbb eljárásnak tartom, ha a hónap elején a tiszt egy félives kimutatást ad a magtáros kezébe, amelyen a különböző haszonállat csoportok szerint ki van tüntetve, mennyit kap egy darab és mennyit az egész csoport egy etetésre és egy napra. Az abrakfélék súlyát csoportonként tízes számokban ajánlatos kikerekíteni; pl. 57 db tehén a 3 kg. dara, kapna egy napra 171 kgr.-ot, ehelyett kiadatunk 170 kgr.-ot, ez egyszerűsíti és könnyíti a kimérést, különösen ha literekben adjuk ki az abrakot. A szénaféléket porció számra jó kitüntetni. Ha most a hónap lefolyása köz-

ben takar elő, úgy a zük azt a jegyezzük természetét koztatva a

Datum		Napló száma
Tól	ig	
1	16	1
17	30	1
1	30	3
1	12	1
13	20	1
21	30	1

Még egy külön összesítjük igs lovak növendék a naplóba köző össze végén az mányment hatjuk.

Vezet mányszám rad, hogy meglévő ványyal nehéz do tálánál t és egyéb kazalnál, méterre. fölvételre hossza, hó utols levő kazl lan súlyb egységsu Az egész alig vesz tudomást tünkről, írója, m methodus tékeny k

Az július és megvann amelyekr dolgot it getni. An a legálta a bérlete ily a zá

A volna a az össze ily a l azonkivü februári ennek a tésére, lényeges sos bér és ily dátum értéke hogy n más kés

ben takarmány, vagy létszámváltozás fordul elő, úgy a kezdő dátum jelzésével utánjegyezzük azt a kimutatásban és csak a hónap végén jegyezzük be a takarmánykiadásokat a naplóba, természetesen a megfelelő csoportonként sorakoztatva a megfelelő tételeket. Pl:

havi zárlat javára, azok betakarítási költségét pedig a mérleg terhére írjuk.

Általános jövedelmi mérleg.

Általános jövedelmi mérleg alatt értem az egyszerű számvitelnek az egész gazdaságra

Részletes jövedelmi mérleg.

A részletes jövedelmi mérleg célja meghatározni az egyes gazdasági üzemágak jövedelmezőségét. Ez természetesen csak teljesen pontos általános vagyon- és jövedelmi mérleg alapján készíthető és fokozottan magasabb intelligenciát igényel. Pedig a részletes jövedelmi mérleg föltétlenül szükséges dolog. Mert az általános mérleggel csak gazdálkodásunk összeredményeit mutatjuk ki. Azt azonban, hogy mely üzemágazatok hogyan jövedelmeztek, hogy ehhez képest azok közül melyik tovább fejleszthető, melyik mellőzendő, csak a részletes mérleg útján állapíthatjuk meg és ehhez képest az egész gazdaság jövedelmezőségét is csak ez alapon fokozhatjuk.

A részletes jövedelmi mérleg összeállításánál is ugyanazok a tényezők szerepelnek, mint az általános mérlegben: t. i. a készpénzjövdelem és a vagyonállag értékülönözöt. Ezekhez járul azonban egy harmadik tényező, mely szerfölött komplikálja a számításokat és ez a kölcsönös leszámolás a gazdaság üzemágazatai között. Am nagy kérdés, hogy keresztül vihető-e ez az egyszerű könyvvitel alapján?

A kettős könyvvitel ugyanis tudvalevőleg abból indul ki, hogy már az eredeti könyvelésben számlát nyit az egyes üzemágazatoknak és így mérlegében azok jövedelmét is kimutatja. Csakhogy azok jövedelmezőségében oly tételek érvényesítendők, amelyeknek határozott piaci árak nincsen és használati értékük esetről-esetre változik. Most már a kettős könyvvitel vagy számításba veszi ezen tényezőket, aminek a fogatörő, trágya, szalma és akkor meghamisítja az egész jövedelmi mérleget, mert a jövedelem sem több, sem kevesebb nem lehet, mint a készpénzjövdelem, vagyonállag különbözet; ekkor persze a mérleg részleteiben is hibás. Vagy pedig tisztán pozitív, vagyis határozott készpénzértékű adatokkal dolgozik, ekkor az egyszerűnek háromszoros munkájával megállapítja ugyan a tényleges jövedelem föösszegét, de hamisak lesznek az egyes üzemágazatokra vonatkozó adatok, mert azok jövedelmének az említett bizonytalan értékek hatalmas tényezői és azok számításba vétele nélkül az egyes üzemágak jövedelmezőségére még csak megközelítőleg sem következtethetünk. A kettős könyvvitel tehát, bár kitűnő sikerrel alkalmazható több uradalom központjában, ahol az uradalmak és a központ kölcsönös készpénz leszámolását közvetíti, a tulajdonképpeni mezőgazdasági számvitelre egyáltalában nem való.

Éppen azért, mert az egyes üzemágak jövedelmét a bizonytalan értékű termelvények befolyásolják, azok jövedelmének kiszámítása már nem a könyvvitel, hanem a valóságos módon alapuló kombinációk feladata. A könyvelés csak a nyers adatokat szolgáltatja a kombinációkhoz. Az adatok helyes összeállítása és értékelése már azután a gazdatiszt egyéni képességétől függ. Az alap mindenesetre a valóságos tiszta jövedelem, amely az egyes üzemágazatok közt szétosztandó. Ezt azonban, valamint a többi adatokat is, az egyszerű könyvvitel a kettőshöz hasonló bizottsággal szolgáltatja, föltéve, hogy rendszeres takarmányozási, munka és trágyázási naplót vezetnek, hogy az egyes készpénz- és terménytételek a megfelelő címek alatt könyveltetnek el és hogy maga az egyszerű számviteli főkönyv e célra alkalmas módon állíttatik össze.

Hogy milyen e kombinatív számítás gyakorlati keresztülvitele, arra e cikk keretében nem terjeszkedhetünk ki, de alkalmaslag még foglalkozni fogunk vele e lapok hasábjain. Most csak azt említiük föl, hogy czélszerű minél kevesebb üzemágot szerepeltetni; közönségesen elegendő, ha a mezőgazdaságot és az egyes állattenyésztési ágakat vesszük elkülönített üzemágakul (a gazdasági mellékparágakról amugy is elkülönített számadást vezetünk); külön számlát nyithatunk azonban némely nagyban felkarolt, avagy kísérletileg termesztett növé-

Dátum	Napok száma	Darabszám	November hó	Napi adag					Az összesnek 1 napra						
				zab	dara	répa	széna	szalma	alom	zab	dara	répa	széna	szalma	alom
től -ig				kilogramm					kilo g r a m m						
1 16	16	12	Igás lónak	3	—	5	6	3	3	36	—	60	70	40	40
17 30	14	10	" "	2	—	5	6	3	3	20	—	50	60	30	30
1 30	30	60	Jármos ökröknek	—	—	30	6	8	5	—	—	1800	250	480	300
1 12	12	64	Tehénnek	—	3	30	6	6	6	—	190	1920	330	380	380
13 20	8	63	"	—	3	—	—	—	—	—	190	1890	330	380	380
21 30	10	70	"	—	—	—	—	—	—	—	210	2100	420	420	420
			stb. stb.												

Még czélszerűbb, ha e részletes tételeket egy különös kimutatáson állítjuk össze, azon összesítjük az egyes főcsoportok, mint például igás lovak, ménes, jármos ökrök, tehenészet, növendékmarha stb.-re vonatkozó tételeket és a naplóba csak a főcímeiket és a rájuk vonatkozó összegeket vezetjük be. Így aztán az év végén az egyes tenyészágakkal föletetett takarmánymennyiséget nagyon könnyen megállapíthatjuk.

Vezessünk azonban bármily pontos takarmányszámadást, a földolog mégis csak az marad, hogy minden hó végén inventáljuk a meglévő készletet és azt a számadási maradvánnyal összehasonlitsuk. És ez nem is olyan nehéz dolog. Az október végén megejtett inventálásnál t. i. ugyis felmérjük a kazlak hosszát és egyéb méreteit. Kiszámítjuk tehát minden kazalnál, mi esik a kazal súlyából egy folyóméterre. Azután készítünk egy kimutatást 6 havi fölvételre a következő arovatokkal: kazal hossza, 1 f.-méter sulya, összes suly. Minden hó utolsó napján fölmérjük a fogyasztásban levő kazlak hosszát (az egész kazlak változatlan sulyban jegyeztetnek be) és a folyóméteres egységsúlyok alapján kiszámítjuk azok sulyát. Az egész művelet, a felméréstől eltekintve, alig vesz egy-két óra időt igénybe és biztos tudomást szerezve valóságos takarmánykészletünkről, megfelelően intézkedhetünk E sorok írása, mint gazdatiszt, 12 évig gyakorolta e methodust és soha a tavaszi inventáláskor jelentékeny különbözete nem volt.

Evi zárlat.

Az évi zárlat történhetik ujévkor, április, július és október 1-én. Mindezen zárlatoknak megvannak a maguk előnyei és hátrányai, amelyekről már nagyon sokat írtak és amely dolgot itt fölöslegesnek tartom tovább feszegetni. Annyi tény, hogy az őszi zárlat (október 1.) a legáltalánosabb, már csak azért is, mert ez a bérletek átadása és átvételének rendes dátuma így a zárlatnak is ehhez kell alkalmazkodnia.

A gazdatiszti kezelés céljából legjobb volna a november 1-i zárlat, mert ekkor már az összes mult évi termés betakarított és így a leltározás biztos alapokon készíthető; azonkívül pedig a gazdatiszt novemberből februárig ráér a pontos jövedelmi mérleg s ennek alapján a jövő évi előirányzatok elkészítésére. A november elseji zárlatnak azonban lényeges hibája, hogy nem esik össze a szokásos bérletátadás és a cselédfizetés dátumával és így meg kell maradnunk az október 1-i dátum mellett. Igaz, hogy ekkor a répatermés értéke ismeretlen, de ezen úgy segíthetünk, hogy november 1-én inventálva a répát és más kései termékeket, azok értékét az október

vonatkozó jövedelmi kimutatását. Talán fölösleges is volna erről beszélnem, ha nem tudnám, hogy úgy a gazdatisztek, mint a birtokosok 80%-a képtelen egy pontos jövedelmi mérleget összeállítani és bár nem is akarok szorosan vett számviteli értekezést tartani, főbb vonásaiban jelzem a mérlegkészítés alapeleleit.

A gazdasági jövedelmet két tényező alkotja. Egyik a készpénzjövdelem, a másik a vagyonállaggyarapodás vagy csökkenés. A készpénzjövdelem a pénztári zárlat mutatja. A vagyonérték-különbözöt pedig a vagyonmérleg, mely a vagyonleltározás alapján készül. E kettő összege a valóságos tiszta jövedelem.

A vagyon leltár alkotó részei az egyszerű haszonbérleti mérlegben: 1. a követelések és tartozások; 2. a termény- és árukészletek; 3. a jószágállomány; 4. az eszköz és gép; 5. a vetésleltár, ehhez járulnak a haszonbérletnél kivételesen, de a saját birtokon állandóan; 6. az épület; 7. a telkesítési befektetések; 8. a birtoktalaj-értékeltár. A gazd. befásítást a telkesítési befektetésekhez számítom. Ezek értékének összege adja a vagyonállag értékét a zárlat idején történő leltározás alapján, amelyet egybehasonlítva az előző évben hasonlóképpen megállapított vagyonállaggal, nyerjük a jövedelmet kiegészítő különbözötet.

A vagyonleltározás nélkül a pénztári naplón alapuló készpénzjövdelemi kimutatás hajítófát sem ér, mert a pénztári többletek dacára a tulajdonos tönkre mehet, ha a bevételek a vagyonállag rovására fokoztattak. Amint, hogy erre nagyon is számos és eklatáns példákat tudunk. Eppen azért a gazdatisztnak lelkiismeretbeli kötelessége a vagyonmérleget a legnagyobb tudással és lelkiösmeretességgel összeállítani és ha nem ért hozzá, ez ösmereteket részben a becslés, üzem és könyvvitelt tárgyaló szakművekből (ma már hála Istennek a magyar szakirodalomban is rendelkezünk ilyen művekkel), részben pedig jelesebb gazdáknál magántapasztalásból megszerezni. Aki megbízható vagyon- és jövedelmi mérleget nem bír készíteni, az lehet jó szántóvető, jó állattenyésztő gazda, de semmiesetre sem egy gazdaság önálló kezelésével megbízható gazdatiszt!

Az október 1-én történt zárlat eredményeinek feldolgozását természetesen novemberre kell a gazdatisztnak elhalasztania, mert október az őszi vetések, szántások, répabehordás, cukorrépaszállítás stb. hónapja, amidőn kint a gazdaságban még nagyon is el van foglalva.

Az általános vagyon- és jövedelmi mérleg lelkiismeretes elkészítése azonban nagyon is elfoglalja a november hónap estéit és szép dolog, ha november végén ezt jelentheti uraságának: Uram, ennyi és ennyi volt gazdaságának tiszta jövedelme készpénzben és értékgyarapodásban!

nyekre, minők például a dohány, len, kender, gyögyfüvek, nagyobb kertészet stb. Szóval a dolgot lehetőleg egyszerűsíteni kell.

Az ilyen számítások természetesen teljesen pontosak nem lehetnek, csak megközelíthetők a valóságot. De nincs is teljes pontosságra szükségünk ahhoz, hogy az egyes üzemágak jövedelmezőségének egymáshoz arányát megállapíthassuk, pedig ez a földolog. Am ezen valószínűségi számításoknak helyes adatokon kell alapulniuk és e tekintetben skandalózus hibákat tapasztalunk a lapokban közölt számításoknál. Hogy e fölületességből eredő hibák kiküszöböltesse, az csak a számító gazda alaposságán múlik és mert a gazdálkodás jövedelmezőségét csak a jövedelmi tényezők eredményeinek alapos ismeretével fokozhatjuk, föltétlenül szükséges és kívánatos, hogy a gazdatiszt a részletes jövedelmi mérleg összeállítását a legnagyobb lelkiismeretességgel s pontossággal teljesítse.

M. T.

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőgazdatisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők bizonyítványmásoolataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal az ügykezelőnek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásoolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszazármatatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló számmra hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdető óhajító földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Betöltendő állások.

Ajánlatok a „Gazdatisztek Orsz. Egyesülete” ügyvezető-ségéhez küldendők.

169. Egy Pozsonymegyében fekvő 1000 holdas gazdaság részére 1905. jan. 1-i belépésre 30 éves nő, katonai kötelezettségének eleget tett, gyakorlatilag képzett, izraelita fiatalnő keresetű. Aki a magyar és német nyelvet szövegesen és írásban, a tót nyelvet pedig szóban bírja, a gazdaság összes ágaiban különösen a burgonya termelésében és a műtrágya kezelésében kellő jártassággal bír.

Fizetés havi 40-50 korona, teljes ellátás, fűtés, világítás és mosás. Folyamodványok bizonyítványmásoolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek a „Gazdatisztek Orsz. Egyesülete” ügyvezető-ségéhez küldendők.

Állást keresők.

Főtiszt, kezelő, intézői vagy segédintéző állás betöltésére ajánlkozhatnak.

723. Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett rom. kath. vall., több évi gyakorlatlaltal bíró fiatalnő, aki a német és román nyelvet is bírja kezelőintézői állást keres.

724. Több évi gyakorlatlaltal rom. kath. vallású keszthelyi gazd. tanintézetet végzett nő, azonnali belépésre rendelkező gazdatiszti állást keres.

725. Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett rom. kath. vall., nő, azonnali belépésre segédintézői állást keres.

726. Kassai gazd. tanint., m. óvári gazdasági akad. végzett, nő, rom. kath. vall. 24 éves egyén, aki a magyar és német nyelvet szövegesen és írásban, a tót nyelvet szóban bírja, a gépkezelői vizsgát jó sikerrel letette, gazdasági praxissal bír, egy nagyobb uradalomhoz mint gyakornok teljes ellátás, fűtés, világítás, lakás és havi 40 korona készpénz mellett azonnali belépésre állást keres.

727. Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett, több évi gyakorlatlaltal bíró, nő, evang. vallású fiatal

ember nagyobb uradalomban segédintézői, vagy kisebb gazdaságban ispáni állást keres. Jelenlegi állását mielőbb változtatni óhajtana.

728. Több évi gyakorlatlaltal bíró, gazd. tanintézetet végzett rom. kath. vallású, fiatalnő, azonnali belépésre segédintézői állást keres.

729. Kassai tanintézetet végzett, nő, azonnali belépésre rendelkező gazdatiszti állást keres.

730. Kassai tanintézetet végzett, katonakötelezettségének eleget tett, nő, rom. kath. vallású fiatalnő, számvető állást keres.

731. Gyakorlatilag képzett, rom. kath. vallású, nő, fiatalnő, aki a magyar és német nyelvet szövegesen és írásban, a tót nyelvet szóban bírja. Rendelkezőintézői állást keres.

732. Földmivessziskolát, tejjgazdasági, gézgépezési és szeszifőzői tanfolyamot végzett, ev. ref. vallású, nő, fiatalnő, azonnali belépésre ispáni állást keres.

733. Földmivessziskolát végzett nő, rom. kath. vallású fiatalnő, aki a magyar, német, tót nyelvet

bírja, önálló gazdatiszti állást keres.

734. Földmivessziskolát végzett, ág. evang. vallású fiatalnő, azonnali belépésre segédintézői állást keres.

735. Jászberényi földmivessziskolát végzett ev. ref. vallású, nő, fiatalnő, azonnali belépésre segédintézői állást keres.

736. Csákvai földmivessziskolát végzett, nő, fiatalnő, rom. kath. vall., aki a magyar, német, román nyelvet beszéli. Képzettségének megfelelő állást keres.

737. Gyakorlatilag képzett, nő, ev. ref. vallású gazdatiszt, aki a német és tót nyelvet is beszéli, több évi gyakorlatlaltal bír, rendelkező gazdatiszti állást keres.

738. Földmivessziskolát végzett, nő, a gazdaság minden ágában jártas egyén ispáni állást keres.

739. Kassai gazd. tanint. végzett, rom. kath. vallású, özeveg gazdatiszt, aki a német, a tót és a szerb nyelvet is beszéli, nagyobb hitbizományi birtokon mint önálló rendelkező tiszt huzamosabb ideig működött, képzettségének megfelelő rendelkezőintézői állást keres.

740. Debreczeni gazdasági tanint. végzett, nő

gyermektelen, ág. ev. vall. gazdatiszt, aki a tejjgazdasághoz és a szeszifőzéshez is ért, magyar, német nyelvet bírja, több évi gyakorlatlaltal rendelkezik, mielőbbi belépésre önálló gazdatiszti állást keres.

741. Kolozsmonostori gazd. tanint. végzett, nő (gyermektelen), rom. kath. vall., sertésenyésztés és hizlalásban is jártas gazdatiszt, mielőbbi belépésre állást keres.

742. Debreczeni gazdasági tanintézetet végzett, nő, ág. ev. vallású gazdatiszt, aki a magyar, német, tót, szerb, nyelvet beszéli, kezelőintézői állást keres.

743. Keszthelyi gazdasági tanint. végzett, nő, gazdatiszt, mielőbbi belépésre megfelelő állást keres.

Az előbb közölt állás-keresőkön kívül irodánkban több, tanintézetet egyáltalán nem végzett és több földmivessziskolát végzett gazda van előjegyzve, akik nagy részben önálló, rendelkezőintézői állásokra pályáznak, részben irnokai és segédintézői állások betöltésére ajánlkozhatnak. Bizonyítványmásoolataikat irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

1. Politikai napilapok, szakközlönyök, szepirodalmi és élelzapok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőgazdatisztek Országos Egyesületének tagjai” kedvezményes áron, az egyesületi iroda útján fizethetnek elő.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árengedmény 25%.

Borászati Lapok. Szerkesztő Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél év 2 frt 50 kr. Tagjainknak egész évre 4 frt, fél év 2 frt. 20%.

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Papnövelde-utca 8. 82-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árengedmény 30%.

Hazánk. Politikai és közgazdasági napilap. A Magyar Gazdaszövetség közlönye. Rendes heti melléklete a „Vasárnap” és a „Szövetkező”. Az év végén minden előfizető díjtalanul megkapja az *Agár Albumot*. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szent-Királyi-u. 28. Előfizetési ára egy évre 28 kor., tagjainknak 20 korona.

Képes Néplap. Előfizetési ára 1/4 évre 70 kr., 1/2 évre 1 frt 20 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezménnyel fizethetnek elő a lapra.

Úrumbátym. Humorisztikus hetilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-u. 4. Előfizetési ára egész évre 8 frt, tagjainknak 6 frt. 25%.

Üstökös. A legrégibb magyar élelzap. Kiadóhivatal Budapest, Honvéd-utca 4. 41-ik évfolyam. Előfizetési ára egész évre 8 frt helyett 6 frt. 25%.

Kedvezmények egyesületi tagok részére. Gyárosok és kereskedők.

Bäcker Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ékek és egyéb talajmivelő eszközök, áreng. 10%.

Brunner Testvérek. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%.

Caldaroni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látcsövek, hőmérők 10%.

Ditmar R. Budapest, V., Fűrdő- és Nádor-utca sark. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%.

Dóna Döme és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papir, írószerek, nyomtatványok és folyóiratos könyvek raktára, áreng. 5%.

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. Nyerges, lószerszámok, bőrdöröng és utitáskák, lópokróczok, istálló- és tisztító szerek, 5%.

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrássy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százados mérlegek 10%.

Elsinger M. J. és fia. Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, ponyvák, zsákok, kendertömítő- és szeszifőzőanyag és gazdasági sátorok, árengedmény 5%.

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 34. Műszaki és gazdasági kellékek, szerszámok, fűcseszek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépjelölajok, olíva gépjelölaj, 15%.

Fischer J. Budapest, V., Nádor-utca 31-33., vizmentes szövetek, ponyvák és zsákok vásárlásánál egyesületünk tagjai részére árjegyzéki áraból 6% árengedményt ad.

Geitner és Ransch. Budapest, Andrássy-ut 8. Műszaki, gazdasági és szerkesztési-üzlet. Háztartási és sportcikk. Malomkőgyár. A gazdatiszt urak bevásárlásánál a legmagasabb engedményben részesülnek. Kívánatra külön árajánlattal készségesen szolgálunk.

Groág Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérnemű, férfi izmek, gallérok, kezeltők, zsebkendők; fűzők és kötött áruk, stb. áreng. 6%.

Glass és Társa. Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Uri fehérnemű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-áruk, árengedmény 5%.

Hatschek Emil. Budapest, Andrássy-ut 13. László és norinbergi díszműtárak, árengedmény 10%.

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászgyerekek és vadászkelekek (töltények kivételével) 5%.

Kánitz C. és Fiai. Budapest, Dorottya-utca 10. Papir- és írószerek, nyomtatványok, amerikai írógépek, árengedmény 10%.

Kontar Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Üveg és porcellán készletek és használati edények; képezetek és tábla-üveg raktár, áreng. 10%.

Kirner József. Budapest, IV., Szervita-tér 2. Vadászgyerekek és vadászkelekek, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 10%.

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyártású gazdasági gépek és eszközök gyári áraból, 10%.

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papir, író és rajzszerek, 10%.

Kunz József és társa. Budapest, V., Deák-tér 1. Vászón, fehérnemű, szőnyeg és pokrócz áruk 5%.

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vászón, fehérnemű, női és uri divatcikk, szővött-áru, árengedmény 5%.

Kálmár Zs. és Társa. Budapest, VI., Váci-körút 61. Különleges terméktisztító gépek gyári raktára, árjegyzéki áraból egyesületünk tagjai részére 10%-ot engedélyez.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 8. Disznó-áruk és uri divatáruk, 10%.

Lászlóczy Gyula. Budapest, IV., Egyetem-u. 7. Férfit és fiu ruha-raktár, 5%.

Lakos Nándor. Friedländer József mezőgazdasági gép- és szélmotor- és szivattyúgyár magyarországi vezérképvisellete és főraktára Budapest, Kőrösi-Kerepesi-ut 1. sz. Árengedmény 15-17% ig.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 6. Kész férfi és fiu ruha-raktár, ruha szövetek, árengedmény 5%.

Melnár és Moser. Budapest, Koronaherczeg-u. 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyógyáruk, vegyszerek, kötszerek, árengedmény 10%.

Magyar fém- és lámpagyár r.-t. Budapest, V., Gizellatér 1., VI., Teréz-körút 1., VIII. Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 10%.

Melichar Ferenc. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 10%.

Neoschil Alajos. Budapest, IV., Váci-utca 27. Kötészet és sebészeti cikkek, sérvkötők, gummi-különlégek, 10%.

Nagel Adolf. Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. Vizmentes szövetek, kazal, vasuti lokomobil, cséplő-székreny és kocsi-ponyvák, továbbá behordási rosta- és repceponyvák, zsákok új és használt állapotban 6%, lópokróczok, kötelek és kévekötőzők után pedig 5% árengedmény.

Rigler József Ede. Papirműgyár rész.-társ. Budapest, Erzsébet-tér 19. Írószerek, íróasztali berendezések, gazdasági nyomtatványok és könyvek, 10%.

Radwaner I. L. mag. kereskedő, J. C. Schmidt erfurti magtermelő, német cs. és kir. udv. szállító, egyedüli magyarországi főraktárosai, Budapest, V., Nádor-u. 8., egyesületünk tagjainak a világhírű erfurti magvak árjegyzéki áraból 5% -ot engedélyeznek.

Szántó és Glass. Budapest, IV., Múzeum-körút 37. Uri fehérnemű, ingek, kezeltők, gallérok, áreng. 5%.

Szénássy és Reimann. Budapest, IV., Ferencz-tér 9. Papir, írói felszerelések, nyomtatványok, levéldobozok, áreng. 10%.

Szőnyegház. Budapest, IV., Károly-körút 28. Szőnyegek, függönyök, terítők, ágyneműk, vasutatók, pokróczok és lakásberendezési cikkek 10%.

Seifert József. cs. és kir. fegyverszállító cég Pozsony, Halászkapu-utca 4. Vadászgyerekek és egyéb vadászati cikkek 10% árengedmény 5%.

Szűcs Zsigmond. Budapest, VI., Nagymező-utca 68. Széna-gyűjtők, trieurók, rosták, tengeri morzsolók, szecskavágók, daráló járgányok, borsajtók és vizók, mérlegek s egyéb gazdasági eszközök, áreng. 12%.

Országos gépész- és művezető-egyesület és nyugdíjintézet. szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közlönye: „Magyar Gépípar” évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, Kőztelek.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.